

BEKLENTİLER 2010, EKONOMİ OFF/ON?

Köşe Yazısı Künyesi: Kızıl C. (2009). "Beklentiler 2010... Ekonomi OFF/ON?", Habertürk Gazetesi, 29 Aralık 2009 Salı Tarihli Köşe Yazısı, Sayfa 20.

Citation: Kızıl C. (2009). "Beklentiler 2010... Ekonomi OFF/ON?" ("Expectations 2010... Economy OFF/ON?"), Haberturk Gazetesi (Haberturk Newspaper), December 29, 2009, Tuesday, Page 20.

Türkiye ve Dünya'da 2009 yılı, bir daha görülmesi arzu edilmeyen kötü rüyaya benzetilebilir. Şu sıralarda en çok konuşulan konulardan biri ise, 2010 yılı ekonomik beklentileri... Acaba kabusun ardından yataktan kalkıp ışıkları yakabilecek miyiz, yada karabasan bir süre daha devam ederken ışığın düğmesi off'da mı kalacak?

Öncelikle, ekonomi ile ilgili bir takım spesifik faktörler yataktan kalkıp ışıkları yakabilmemiz için umut verici. Belirtilen faktörlerden biri, çok yüksek olmasa da pozitif trend sergileyecek ekonomik büyüme. Zira, 2010 yılı için hükümetin ekonomik büyüme beklentisi de % 3.5. Bunun yanında, ufukta 2010 için yeni bir ekonomik kriz gözüküyor. İlaveten, finansal sektörde kriz riskini azaltmak amacıyla gelecek yıl yeni düzenleme (regulasyon), gözetim ve denetim kanunlarının çıkma ihtimali mevcut. 1929'daki Büyük Buhran (Great Depression)'ın ortaya çıkışında rol oynadığı düşünülen bankacık sektörünü denetlemek ve gözetmek maksadıyla 1933 yılında Glass-Steagall Yasası yürürlüğe konulmuş, ancak 1993'de feshedilmişti. Neticesinde, gevşeyen kontrol ve yaptırımların yaşamakta olduğumuz ve ülkemize de sıçrayan global krizi tetiklediği düşünülmektedir. Dolayısıyla uluslararası bir finansal düzenleyici yapının Türkiye'de sahneye çıkma ihtimali vardır ki, bu pozitif bir şekilde yorumlanmalıdır. Avrupa Birliği tam üyelik sürecinde ise aşama kaydedilmesi muhtemel olmamakla birlikte, gösterilen çabaların ekonomiye yansımaları olumlu olacaktır.

Madalyonun diğer yüzünde, şah-mat riskini ensesinde hisseden bir satranç oyuncusunun yaşadığı tedirginlik ve terleme gibi, hepimizi bunaltan ve endişelendiren hususlar mevcut. İşsizlik sorunu, hem Türkiye'de hem de global anlamda ne yazık ki devam edecek ve hatta artacak gibi gözüküyor. The Economist'e göre, Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlik gelecek yıl %11'i bulacak. OECD de, 2010 yılında ülkemizde işsizliğin % 16.4 civarında seyredeceğini açıklayarak bir anlamda bize şahitlik ediyor. Her sene 700,000 gencin istihdam edilme şansına haiz olduğu düşünüldüğünde, işsizlik sorunu daha kaygı verici bir hale geliyor. Ayrıca işsizliğin devam etmesi halinde, gelir dağılımındaki dengesizlik de sürecek. Altı çizilenlere paralel olarak, halihazırda sayıları 1.5 milyonun üzerinde olan yasal işleme tabi kredi kartı mağdurlarının da artacağı söylenebilir. Öte yandan, global talebin arzu edildiği miktarda büyümemesi, ülkemizin ekonomik ikliminin de hızlı değişimini frenleyecek. İhracatın 2010'da ciddi bir tırmanışa işaret etmemesi ise, bizi yatağa zincirleyip ışıkları yaklamamızı engelleyebilecek bir diğer tehdit...

Uykudan uyanmanın ve ışıkları yakmanın yolu ise, belki de kendimize belirli noktalarda çimdik atmaktan geçiyor... Örneğin, üretime el atmak şart. Bir başka ifadeyle, üretim sektörüne sunulan teşviklerin yelpazesini genişletmek gerekiyor. Ayrıca, vatandaşın alım gücünü arttıracak formüller üzerinde düşünülmeli. İstihdamı desteklemek adına vergi reformları ve girişimciliği özendirici tedbirler dikkate alınmalı. İstatistiki verilere göre Türkiye'deki girişimcilik oranı %6 ve girişimci nüfusun da %80'ni mecburen bu yolu seçmiş durumda. Bunun yanında hem üretim sektörü hem de istihdamı kollamak adına ise, KOBİ'lere konsantre olunmalı. Ek olarak, eğitim koşullarının iyileştirilmesine ve eğitim seviyesinin yükseltmesine uzun vadeli stratejinin önemli bir parçası olarak bakılmalı. Bundan çok uzun yıllar önce dahi ünlü filozof Aristotes, "İnsanlığı yönetme sanatı üzerinde düşünmüş olan herkes, imparatorlukların geleceğinin genç neslin eğitime bağlı olduğuna ikna olmuştur" demiştir. En nihayetinde, diğer ülkelerin krize karşı aldıkları önlemler yakından takip edilmekle birlikte, Türkiye'ye özgü tedbirler planlanmalı.

Işığı yakmak için işletmeler ise Ar-Ge, yenileşme çabaları, e-ticaret, esneklik, nakit yönetimi ve potansiyel pazarlar üzerine odaklanmalı. Ayrıca, süreçleri detaylı analiz edip ek maliyetleri elimine etmek doğru hamle olacaktır. Bu adımda yapılan en büyük hatalardan biri ise, işletmelerin uzun vadede rekabetçi avantaj sağlayan ve entellektüel sermayenin can damarını oluşturan insan sermayesine zarar vermeleri oluyor. Hasta olunca sık antibiyotik kullanmak, kısa sürede iyileşmenin en kolay ve basit yoludur. Oysa ki, uzun vadede sık kullanılan antibiyotikler kansere ve neticesinde de ölüme götürür. Krizde hemen personel çıkarmak da biraz buna benziyor... Önceleri tatlı gözükken bu eylem, hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyetini zamanla minimize edip kansere dönüşünce, firmaların ölümü (iflası) gerçekleşiyor.

Sonuç olarak vurgulanan noktalardan yalnızca bazılarına atılan çimdikler dahi, kötü rüyanın güzel bir düşe dönüşmesini ve devamında ışıkların "on" düğmesiyle yakılmasını sağlayacaktır. Yataktan ani bir hareketle fırlayıp aydınlığa kavuşmak zor, yavaş yavaş kalkıp kendimize gelmek ise mümkün gözüküyor.